

Sygn. akt III AUa 1282/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Lucyna Guderska

Sędziowie: SSA Janina Kacprzak (spr.)

del. SSO Sławomir Górny

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Sztuka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 czerwca 2015 r. w Ł.

sprawy **M. C.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w Ł.**

o wysokość emerytury

na skutek apelacji M. C.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 8 września 2014 r. sygn. akt V U 1553/14

oddala apelację.

Sygn. akt. III AUa 1282/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie ubezpieczonej M. C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w Ł. z dnia 9 grudnia 2013 roku przyznającej prawo do emerytury na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U.z 2013 r., poz. 1440) i ustalającej jej wysokość w trybie art. 26 tej ustawy, z uwzględnieniem art. 25 ust. 1 i ust. 1b ustawy.

Wyrok Sądu Okręgowego zapadł w następującym stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy: ubezpieczona M. C., urodzona (...), nabyła prawo do wcześniejszej emerytury przyznanej jej decyzją z 21 lipca 2008 roku od osiągnięcia wieku 55 lat, to jest począwszy od 21 lipca 2008 roku. Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił 26 lat i 8 miesięcy okresów składkowych, 5 lat i 3 miesiące okresów nieskładkowych oraz 1 rok i 9 miesięcy okresów pracy w gospodarstwie rolnym. Wysokość emerytury obliczono na podstawie art. 53 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ze zwiększeniem świadczenia z tytułu opłacania składek na ubezpieczenia społeczne rolników. W dniu 31 października 2013 roku ubezpieczona złożyła w organie rentowym wnioski o przyznanie emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Po rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy, sporną decyzją z 9 grudnia 2013 roku przyznał ubezpieczonej emeryturę od 21 października 2013 roku, obliczając jej wysokość na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a podstawę ustalając według art. 25, z uwzględnieniem art. 25 ust. 1a tej ustawy. Przy obliczaniu podstawy i wysokości emerytury uwzględniono kwotę składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej z uwzględnieniem waloryzacji, to jest kwotę 22272,90 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału

początkowego wynoszącego 540 747,10 zł, sumę kwot pobranych emerytur, to jest kwotę 98 922,46 i przyjęto średnie dalsze trwanie życia wynoszące 253 miesiące. Wysokość emerytury obliczono w ten sposób, że od sumy zwaloryzowanego kapitału początkowego i zwaloryzowanych składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej odjęto sumę pobranych emerytur i tak obliczony wynik podzielono przez 253 (średnie dalsze trwanie życia). Wysokość emerytury wyniosła 1834,38 zł. Do emerytury przyznano zwiększenie z tytułu opłacanych składek na ubezpieczenie społeczne rolników w wysokości 14,55 zł (okoliczności bezsporne). Wysokość emerytury ubezpieczonej obliczona według art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest niższa i wynosi od 1 października 2013 wraz ze zwiększeniem z tytułu opłacania składek na ubezpieczenia rolników 1824,39 zł. W związku z tym Zakład podjął dla ubezpieczonej wypłatę świadczenia obliczonego w decyzji z 9 grudnia 2013 roku.

Sąd pierwszej instancji rozpatrując odwołanie ubezpieczonej od decyzji z 9 grudnia 2013 roku, powołując się na przepisy art. 24 ust. 1a, 25 ust. 1, 25 ust. 1b oraz 26 oraz 173 ust. 2 i ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie znalazł podstaw do jego uwzględnienia, tym samym uznając, że wysokość emerytury ubezpieczonej została prawidłowo ustalona.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony w całości apelacją ubezpieczonej. Apelacja zarzuciła skarżonemu wyrokowi naruszenia prawa materialnego, a to przepisu art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS przez jego zastosowanie, pomimo że w odniesieniu do ubezpieczonej przepis ten jest sprzeczny z art. 2 Konstytucji RP – zakresie wyrażonych w tym artykule: zasady ochrony prawa słusznie nabytych, zasady zaufania obywatela do państwa i prawa oraz bezpieczeństwa prawnego obywateli, a także zakazu działania prawa wstecz – ponieważ, zdaniem skarżącej, zakwestionowany przepis łamie wobec ubezpieczonej wymienione zasady pozbawiając ją słusznie nabytego prawa do świadczenia emerytalnego, obliczonego na zasadach obowiązujących w dacie spełnienia wobec niej ryzyka emerytalnego – obowiązywania decyzji z dnia 21 lipca 2008 roku o przyznaniu ubezpieczonej emerytury wcześniejszej.

Powołując się na powyższe ubezpieczona wniosła o: „uchylenie zaskarżonej decyzji i zasądzenie na rzecz ubezpieczonej kosztów procesu” ewentualnie uprzednie zwrócenie się przez sąd w trybie art. 3 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym o zgodność podstaw zaskarżonego wyroku z Konstytucją RP.

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył: apelacja nie zasługuje na uwzględnienie. Odnosząc się w pierwszej kolejności do wniosku zawartego w apelacji o uchylenie zaskarżonej decyzji wyjaśnić należy, że sąd drugiej instancji rozpoznaje apelację od wyroku sądu pierwszej instancji, a nie od decyzji organu rentowego. Możliwe rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji określa art. 385 i 386 k.p.c. Stąd też sąd ten może oddalić apelację (art. 385 k.p.c.), a przypadku uwzględnienia apelacji zmienić zaskarżony wyrok na przykład poprzez oddalenie odwołania, względnie poprzez zmianę poprzedzającej go decyzji (art. 386 § 1 k.p.c.) bądź uchylić zaskarżony wyrok (art. 386 § 4 k.p.c.). Uchylając zaskarżony wyrok sąd drugiej instancji może też jednocześnie uchylić decyzję organu i stosownie do treści art. 477^{14a} k.p.c. przekazać sprawę do ponownego rozpoznania organu rentowego. Przepisy Kodeksu postępowania cywilnego nie przewidują żądanego w apelacji rozstrzygnięcia.

Przechodząc do zagadnień natury merytorycznej przypomnieć wypada, że od 1 stycznia 1999 roku obowiązuje nowy system ubezpieczeń społecznych, a tym samym nowy system emerytalny. Przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U.z 2015 r., poz. 748) przewidują różne zasady przechodzenia na emerytury w zależności od wieku uprawnionego ubezpieczonego, a także różny sposób liczenia tych emerytur. Co do zasady osoby urodzone po 31 grudnia 1948 roku przechodzą na emerytury według nowych zasad. W myśl art. 24 ust. 1 powołanej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184. Dla skarżącej wiek emerytalny wynosi 60 lat i 3 miesiące (art. 24 ust. 1 pkt 4 – w brzmieniu tego przepisu obowiązującego od 1 stycznia 2013 roku). Podstawę emerytury oblicza się według przepisów art. 25 i 25a powołanej ustawy, a jej wysokość według zasad z art. 26 tej ustawy, zwanej dalej ustawą emerytalną. Wysokość świadczenia tych

osób została uzależniona od sumy składek zewidencjonowanych na indywidualnym koncie ubezpieczonego i stanowi swojego rodzaju ekwiwalent zgromadzonych składek z całego okresu ubezpieczenia.

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej dla osób, o których mowa w art. 24, to jest dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 roku, podstawę obliczenia emerytury kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185 (w brzmieniu tego przepisu obowiązującego w dacie nabycia przez ubezpieczoną uprawnień emerytalnych z art. 24 ustawy). Zastrzeżenia odnoszące się do ustępu 1a i art. 185 nie mają tutaj zastosowania. Natomiast po myśli art. 25 ust. 1b, jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Przepis art. 25 ust. 1b dodany został przez art. 1 pkt 6 lit. b) ustawy z dnia 11 maja 2012 roku (Dz.U.2012.637) zmieniającej ustawę emerytalną z dniem 1 stycznia 2013 roku. Zatem w dacie nabycia przez ubezpieczoną uprawnień emerytalnych z art. 24 ustawy przepis ten już obowiązywał. Stąd też jej twierdzenie jakoby przepis ten nie miał do niej zastosowania nie znajduje żadnego uzasadnienia. W świetle wyżej poczynionych bezspornych ustaleń faktycznych nie ulega wątpliwości, że skarżąca skorzystała z możliwości wcześniejszego przejścia na emeryturę na podstawie przepisów przejściowych, w tym przypadku na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej. Nabyła ona prawo do emerytury w wieku 55 lat na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej. Zgodnie z tym przepisem prawo do emerytury na warunkach określonych w art. 29, 32, 33 i 39 przysługuje ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. a przed dniem 1 stycznia 1969 r., jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

1)nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

2)warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnili do dnia 31 grudnia 2008 roku.

Skarżąca skorzystała z przywileju określonego w tym przepisie i przeszła na wcześniejszą emeryturę, a zatem skonsumowała już część składek gromadzonych na jej koncie w celu obliczenia podstawy wymiaru emerytury dla osób w jej kategorii wiekowej. Stąd też występując do organu rentowego po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego o przeliczenie emerytury na nowych zasadach, to jest z uwzględnieniem w podstawie zwaloryzowanego kapitału początkowego i zwaloryzowanych składek ewidencjonowanych na jej koncie od 1 stycznia 1999 roku, winna liczyć się z tym, że podstawa wymiaru jej emerytury będzie niższa, gdyż część składek wchodzących do podstawy wymiaru świadczenia została przez nią skonsumowana poprzez wcześniejsze pobieranie świadczenia. Sąd Apelacyjny nie dopatrył się naruszenia wobec skarżącej zasad Konstytucji RP, a w szczególności art. 2 ustawy zasadniczej poprzez zastosowanie tutaj art. 25 1 b ustawy emerytalnej i nie widzi potrzeby konstruowania jakiegokolwiek pytania do Trybunału Konstytucyjnego. Wbrew stanowisku skarżącej w stosunku do niej prawo nie zadziało wstecz, gdyż prawa do emerytury na nowych zasadach nabyła po wejściu w życie kwestionowanego art. 25 1 b ustawy emerytalnej.

Mając na uwadze powyższe wyrok sądu pierwszej instancji odpowiada prawu, a apelacja jako pozbawiana uzasadnianych podstaw podlega oddaleniu z mocy art. 385 k.p.c.

Przewodnicząca: Sędziowie: